

บันทึกข้อความ

โรงพยาบาลรัฐประเทศ
เลขรับที่ 5659
วันที่ 18 ต.ค. 65
เวลา 14:29

ส่วนราชการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว(กลุ่มงานควบคุมโรคติดต่อ)โทร. ๐ ๓๗๔๒ ๕๑๔๑-๔ ๓๐๕

ที่ สก.๐๐๓๓.๐๐๓/ว.๒๕๒๒

วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอสั่งแนวทางการจัดการศพติดเชื้อหรือสงสัยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ฉบับปรับปรุง

เรียน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลทุกแห่ง สาธารณสุขอำเภอทุกแห่ง

๑. เรื่องเดิม

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้จัดทำแนวทางการจัดการศพติดเชื้อหรือสงสัยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กระทรวงสาธารณสุข ฉบับปรับปรุง ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการปฏิบัติงานปัจจุบัน

๒. ข้อเท็จจริง

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้จัดส่งแนวทางการจัดการศพติดเชื้อหรือสงสัยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กระทรวงสาธารณสุข ฉบับปรับปรุง ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. ข้อพิจารณา

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว ขอสั่งแนวทางการจัดการศพติดเชื้อหรือสงสัยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ฉบับปรับปรุง เพื่อใช้เป็นแนวเป็นทางในการดำเนินงานต่อไป รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

๔. ข้อเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

เรียน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลรัฐประเทศ

- ☒ เพื่อไปพิจารณา
☒ เพื่อไปดำเนินการ
☒ เห็นควรมอบ งานเวชระเบียน
☐ อื่นๆ ๕ กลุ่มงาน

19 ต.ค. 65

นายแพทย์

(นายอิทธิพล อุดมระปัญญา)

นายแพทย์ชำนาญการพิเศษ(ด้านเวชกรรม)
ปฏิบัติราชการแทน นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว

(นายราเชษฎ์ เชิงพนม)

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลรัฐประเทศ

19 ต.ค. 2565

ที่ สธ ๐๒๐๗.๐๖/ว ๒๒๖๕

รับเลขที่ ๓๖๔
วันที่ ๑๙ ธ.ค.
เวลา ๑๒.๑๓

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๕

กลุ่มงานควบคุมโรค

เรื่อง ขอส่งแนวทางการจัดการศพติดเชื้อหรือสงสัยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กระทรวงสาธารณสุข
ฉบับปรับปรุง

เรียน นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัด และผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไปทุกแห่ง
อ้างถึง หนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ สธ ๐๒๐๗.๐๖/ว ๑๘๘๙ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แจ้งมาตรการตรวจเชื้อ COVID-19 ก่อนผ่าตรวจศพหรือก่อนส่งต่อศพเพื่อผ่าตรวจศพ และตามที่กระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศยกเลิกให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นโรคติดต่ออันตราย และจัดให้เป็นโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕ รวมถึงการแพร่ระบาดและความรุนแรงของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีแนวโน้มลดลง นั้น

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พิจารณาแล้ว เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการปฏิบัติงานปัจจุบัน จึงได้จัดทำแนวทางการจัดการศพติดเชื้อหรือสงสัยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กระทรวงสาธารณสุข ฉบับปรับปรุง ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕ และเห็นควรให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแจ้งหน่วยงานในสังกัด และโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป ปฏิบัติตามแนวทางฯ ดังกล่าว รายละเอียดตามคิวอาร์โค้ด (ด้านล่าง)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาแจ้งผู้เกี่ยวข้องต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

กองบริหารการสาธารณสุข

กลุ่มงานพัฒนาระบบบริการเฉพาะ (ชันสูตร)

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๕๐ ๑๗๔๖

โทรสาร ๐ ๒๕๕๐ ๑๗๔๐

(นายแพทย์สุส ลิ้มสมบูรณ์)
ผู้อำนวยการกองบริหารการสาธารณสุข
ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงสาธารณสุข
เลขที่ นพ. สสจ. ๔๖ กรุงเทพมหานคร

ส.พ. ปลัดกระทรวงสาธารณสุข
จึง แนวทางการจัดการศพติดเชื้อ
หรือสงสัยติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

นันทพร แจ้งเวียน นพ. สสจ. หนองบัว
เพ็ญใจ นพ. สสจ. ภูเก็ต

สุภาพ

๑๒ ธ.ค. ๖๕

๑๒ ธ.ค. ๖๕

(นายแพทย์ศิริกุล บุญธรรม)

ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

5. Health Protection NSW. COVID-19 – Handling of bodies by funeral directors and cemetery staff. Available from: <https://www.health.nsw.gov.au/infectious/factsheets/Pages/covid-19-funeral-directors.aspx>.
6. Kelleher F, Smithee S, Sullivan S, Loggadi D, Berthelme C, Cavanagh J, Leonardi M, Maccarone E, Dunne S, Wilton F, Intra F, De Donato A. Prevention of COVID-19 transmission from deceased subject: A critical point of view. J Glob Health. 2022 Jul;16:1203071. doi: 10.7179/jgh.1203071. PMID: 35841616. PMCID: PMC9288296.
7. National Institute of Health, Medicine Malaysia. Information Lines for Handling Dead Bodies of Suspected Probable or Confirmed 2019 Novel Coronavirus (COVID-19) death. Available from: <https://www.legaltraining.gov.my/kejuruteraan/COVID-19/16444643431371348372/malaysia-handling-dead-bodies-of-suspected-probable-or-confirmed-covid-19-death.pdf>.
8. World Health Organization. Infection Prevention and Control for the safe management of a dead body in the context of COVID-19. Available from: <https://www.who.int/publications/item/infection-prevention-and-control-for-the-safe-management-of-a-dead-body-in-the-context-of-covid-19-2020-04-16>.

แนวทางการจัดการศพติดเชื้อหรือสงสัยว่าติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

กระทรวงสาธารณสุข ฉบับปรับปรุง วันที่ 30 กันยายน 2565

ตามที่กระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศยกเลิกให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นโรคติดต่ออันตราย และจัดให้เป็นโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2565 รวมถึงการแพร่ระบาดและความรุนแรงของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีแนวโน้มลดลง ประกอบกับหลักฐานและงานวิจัยทางการแพทย์พบว่า ความเสี่ยงในการแพร่กระจายเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากศพส่วนบุคคลอยู่ในระดับต่ำ แม้จะมีรายงานการคงอยู่ของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในศพเป็นเวลานานภายหลังตาย

อย่างไรก็ตาม ตามหลักการทางการแพทย์ เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ยังสามารถแพร่กระจายจากศพได้ ผ่านทางการสัมผัสสารคัดหลั่งโดยเฉพาะสารคัดหลั่งจากทางเดินหายใจและจากช่องท้องที่เกิขึ้นจากการทำหัตถการบางประเภทในศพ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับศพและต่อญาติผู้เสียชีวิต กระทรวงสาธารณสุขจึงกำหนดแนวทางการจัดการศพติดเชื้อหรือสงสัยว่าติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไว้ดังนี้

1. การจัดการศพติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

- 1.1. ไม่จำเป็นต้องใส่น้ำยาฆ่าเชื้อในสารที่ใช้ในการอุดรูจมูกและปาก และสามารถนำวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ใส่ติดไว้กับผู้ป่วยออกได้ทั้งหมดก่อนการจัดการศพในขั้นตอนต่อไป
- 1.2. แนะนำให้บรรจุศพใส่ถุงศพอย่างน้อย 1 ชั้น เพื่อป้องกันการปนเปื้อนสารคัดหลั่งของผู้ตายไปสู่ผู้ปฏิบัติงานและญาติ และเช็ดทำความสะอาดด้านนอกถุงศพด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ 0.5% Hypochlorite solution หรือน้ำยาฆ่าเชื้ออื่นที่ได้รับการรับรองว่าสามารถทำลายเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ โดยให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่ต้องสัมผัสกับศพ สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล (Personal Protective Equipment) ที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการสัมผัสสารคัดหลั่งหรือการกระเด็นของสารคัดหลั่งของผู้ตาย โดยอย่างน้อยให้สวมใส่เสื้อคลุมกันน้ำแขนยาว (Gown) Surgical mask และถุงมือยาง
- 1.3. หลังการบรรจุศพใส่ถุงศพ ให้หลีกเลี่ยงการนำศพออกมาจากถุงศพ ยกเว้นมีเหตุจำเป็น หากมีความจำเป็นต้องนำศพออกมาจากถุงศพเพื่อดำเนินการใด ๆ หลังดำเนินการเสร็จสิ้นให้บรรจุศพใส่ถุงศพใบใหม่ตามแนวทางในข้อ 1.2 ก่อนมอบศพให้ญาติดำเนินการต่อไป
- 1.4. แนะนำให้หลีกเลี่ยงการอาบน้ำแต่งศพ เพื่อป้องกันการสัมผัสสารคัดหลั่งหรือการกระเด็นของสารคัดหลั่งของผู้ตาย กรณีมีความจำเป็นต้องอาบน้ำแต่งศพ ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล โดยอย่างน้อยให้สวมใส่เสื้อคลุมกันน้ำแขนยาว (Gown), Surgical mask, ถุงมือยาง, หมวกคลุมผม, Goggle หรือ Face Shield, และ shoe cover หรือ boot
- 1.5. แนะนำให้ใช้การเก็บรักษาศพในโลงศพแบบควบคุมอุณหภูมิแทนการฉีดยารักษาสภาพศพ ถ้าสามารถกระทำได้ กรณีมีความจำเป็นต้องฉีดยารักษาสภาพศพ ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล โดยอย่างน้อยให้สวมใส่เสื้อคลุมกันน้ำแขนยาว (Gown) Surgical mask และถุงมือยาง

- 1.6. สามารถประกอบพิธีทางศาสนาได้เหมือนกับศพทั่วไปทั้งการเผาและการฝัง โดยหลีกเลี่ยงการสัมผัสศพโดยตรง กรณีมีความจำเป็นต้องสัมผัสศพโดยตรงเพื่อประกอบพิธีทางศาสนา ผู้ที่ต้องสัมผัสศพควรสวมใส่เสื้อคลุมกันน้ำแขนยาว (Gown) Surgical mask และถุงมือยาง

2. การชันสูตรพลิกศพ

- 2.1. ไม่จำเป็นต้องตรวจหาเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ยกเว้นแพทย์ผู้ชันสูตรศพสงสัยว่าผู้ตายเป็นโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
- 2.2. ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่ต้องสัมผัสกับศพที่ติดเชื้อหรือสงสัยว่าติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการสัมผัสสารคัดหลั่งหรือการกระเด็นของสารคัดหลั่งของผู้ตาย โดยอย่างน้อยให้สวมใส่เสื้อคลุมกันน้ำแขนยาว (Gown) Surgical mask และถุงมือยาง

3. การผ่าศพ

- 3.1. ไม่จำเป็นต้องตรวจคัดกรองเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ก่อนการผ่าศพ แต่ทั้งนี้หากผู้ตายมีอาการติดเชื้อทางเดินหายใจรุนแรงก่อนเสียชีวิตหรือแพทย์ผู้ผ่าศพสงสัยว่าผู้ตายเป็นโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ควรตรวจคัดกรองเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ก่อนการผ่าศพ เพื่อพิจารณาการใส่ชุดอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลและเตรียมสถานที่ในการผ่าศพ
- 3.2. การผ่าศพที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ควรทำในห้องผ่าศพที่มีระบบการหมุนเวียนอากาศและการกรองอากาศที่เหมาะสม เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยทางชีวภาพ โดยคำแนะนำของ CDC แนะนำให้ห้องผ่าศพควรมีแรงดันเป็นลบเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่รอบข้างและมีการหมุนเวียนถ่ายเทอากาศอย่างน้อย 6 air changes per hour
- 3.3. ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่ต้องสัมผัสกับศพที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ขณะผ่าศพ สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลที่เหมาะสม โดยอย่างน้อยให้สวมใส่เสื้อคลุมกันน้ำแขนยาว (Gown), N95 mask, ถุงมือยาง, หมวกคลุมผม, Goggle หรือ Face Shield, และ shoe cover หรือ boot
- 3.4. หลีกเลี่ยงการทำหัตถการหรือใช้เครื่องมือที่ทำให้เกิดละอองฝอยในการผ่าศพติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เช่น การใช้เลื่อยไฟฟ้า เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

1. Baj J, Ciesielka M, Buszewicz G, Maciejewski R, Budzynska B, Listos P, Teresinski G. COVID-19 in the autopsy room-requirements, safety, recommendations and pathological findings. *Forensic Sci Med Pathol*. 2021 Mar;17(1):101-113. doi: 10.1007/s12024-020-00341-1. Epub 2021 Jan 4. PMID: 33394313; PMCID: PMC7780078.
2. Centre of Disease Prevention and Control. Collection and Submission of Postmortem Specimens from Deceased Persons with Confirmed or Suspected COVID-19, April 2022. Available from: <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/hcp/guidance-postmortem-specimens.html>.
3. European Centre for Disease Prevention and Control. Considerations related to the safe handling of bodies of deceased persons with suspected or confirmed COVID19. Available from: <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/COVID-19-safe-handling-of-bodies-or-persons-dying-from-COVID19.pdf>.
4. Health and Safety Executive. Handling the deceased with suspected or confirmed COVID-19. Available from: <https://www.hse.gov.uk/biosafety/handling-the-deceased.htm>.
5. Health Protection NSW. COVID-19 – Handling of bodies by funeral directors and cemetery staff. Available from: <https://www.health.nsw.gov.au/Infectious/factsheets/Pages/covid-19-funeral-directors.aspx>.
6. Mele F, Santoro V, Sablone S, Logrado D, Berterame C, Calvano M, Leonardelli M, Macorano E, Duma S, Introna MG, Introna F, De Donno A. Prevention of COVID-19 transmission from deceased subject: A critical point of view. *J Glob Health*. 2022 Jul 16;12:03037. doi: 10.7189/jogh.12.03037. PMID: 35841610; PMCID: PMC9288234.
7. National Institute of Forensic Medicine. Malaysia. Interim Guidelines for Handling Dead Bodies of Suspected, Probable or Confirmed 2019 Novel Coronavirus (2019-ncov) Death. Available from: <https://www.legeforeningen.no/contentassets/0b2ab607837444ad94a3f18737143872/malaysia-handling-dead-bodies-of-suspected-probable-or-confirmed-covid-19-death.pdf>.
8. World Health Organization. Infection Prevention and Control for the safe management of a dead body in the context of COVID19. Available from: <https://www.who.int/publications/i/item/infection-prevention-and-control-for-the-safe-management-of-a-dead-body-in-the-context-of-covid-19-interim-guidance>.